

ficacions semàntiques molt forçades i en part absurdes

En aquest aspecte encara fóra més sostenible partir del significat català, 'inundació', tenint en compte que *roubina* té el sentit de «ravine» a la vall de Barceloneta (Arnaud-Morin), passant de la idea de 'barranc' o de la de 'deveçall d'aigua terrosa' a 'irrigació canalitzada'. En rigor sostenible, si bé forçat, i la dificultat de justificar l'oclusiva *-b-* obliga a prendre la idea es cèpticament.

Hi ha, però, dada desatesa i ben difícil d'interpretar, però que indico perquè, malgrat del seu isolament, podria obrir perspectives, és que *robina* havia designat la platja de la mar en el golf de Roses, a mj S XIV: «naguna bestia no gos --- travessar lo rec dels molins de la closa d'En M. Q. a la *robina* de la mar, sots pena de 10 s» en els Ordenaments d'Empúries (RLR xv, 181). ¿Ens faria tornar això a RUPINA, suposant que s'hagués dit d'una costa abrupta? Però justament la costa del Golf és ben planera. En fi els estudis sobre l'origen del fr. *robinet* 'aixeta' i el seu grup (Rohlf, ANSL clv, 260-1) també semblen descartar un atansament amb aquest mot

Els fets de tractar-se d'un mot d'àrea tan gran i coherent, i amb documentació tan antiga, inviten a pensar en un origen pre romà; per més que el suport que puguin dur a un origen indoeuropeu mots com el gr. *ρύπτομαι* 'em rento', *ρύπος* 'brutícia' (Pok, IEW, 1004), resta ben escàs i incert; difícil també de la banda de SREU- 'rajar'; i no gaire millor pol *rów* = pruss. ant *rawys* 'fossa, vall' (868 5f) ni lit *ruōpti* 'cavar, excavar' (870.32) Relacionar amb el pre-romà RŪGIA, -U, -ARRŪ-, 'rierol' (DECH I, 359b5-22) i d'altra banda amb el cèltic (bàltic etc.), BEDO- 'canal, fossat' (IEW, 114 1, 7), té fonament semàntic, i morfològicament un cpt *RŪGĪ-BED-NĀ no fóra inconcebible, però la hipòtesi de tal cpt. ens ha dut a un terreny força arbitrari, i com que encara caldria admetre, per mor de la fonètica, una metàtesi en *RŪGĪBĒDNA, reconeguem que passaríem dels límits de la credibilitat. Si *ruōpti* i *ρύπτομαι* es poguessin reunir en un tronc comú, ja fóra prou versemblant, sobretot perquè així explicaríem d'un cop el sentit de l'emp ant. *robina* i el del mot occità, suposant-hi dos vessants semàntics sorotàptics. En tot cas s'imposa cercar-los origen pre-romà essent insostenibles els altres, i tractant-se d'un terme topogràfic.

DERIV: *Ruinam* [DAg]. *Ruinós* [fi S. XIV, Eiximenis]: «senyor negligent, la sua casa *ruynosa*», *Regiment*, 581 (*InuLC*); cf. el pou *rouynós* citat supra *Arruinar* [docs. 1571 i 1585, *AlcM*; *DT* 1647; *Belv.*] exs del Pseudo-Boades, fi S XVII; amb una amplitud semàntica com la de l'it. *rouinare*: a Benasc «estropear, echar a perder»: «ixa vaca se ha *arruinau* la cama an un estarranco» o sigui amb 'un estarloc (un tany punxegut o brancota d'arbre)', Ferraz, 57; alguna vegada es va dir *ruinar*, doc mall. de 1700

Derruir, pres del ll. *derüere* 'enderrocar', derivat del verb *ruere* 'ensorrar', del qual es deriva *ruina*: «De quant dol està vestida, nostra illa Balear / de Malor-

que, destruïda, / per a sempre *desruida* / y perduda sens repar», NSalctet, obra que JMBover (*BiEscrBal*, 340 1 4 creu del S xv, posterior a 1403, però que sembla de llenguatge més modern, «lo alberc *derrobit* de Mon Roy», *Spill*, Castellbò, a 1518, doc. relatiu a Cabó, fº 30vº «Cremar e *drruir* ciutats e vilas», *Decam* x, § 3, 562.13f. (mot que no figura en l'original it.: «ardere paesi e abbattere le città») Rars *drruir*, *di(r)ruir* Altres derivats poc usats *conruir*, *irruir*, *irruent*

Roí o *roin* 'dolent, miser', adjectiu comú amb el cast. *ruin* i el port. *ruim* id., d'origen no ben segur i de formació incerta, però que sembla ser derivat de *ruina*, en qualitat d'adjectiu verbal i amb el sentit originari de 'malparat, desastrós, malastruc' [1385, Eiximenis]: «Pere volc provar --- Arnaut --- e ab encantacions --- li fo viçares que --- era en un palau --- e ell era rey de França --- Pere lavors li tramès a dir --- que li membràs d'ell --- e demanà almenys un aytal castell; respòs Arnaut que massa seria. Lavors Pere cridà --- Sus, sus! --- tornats en vostre loc ---. E de continent Arnaut se trobà en son lit *roý*, e mesquí e pobra, en casa de Pere, axí com d'abans solia estar», *Terç*, *NCL* II, 11 28).

Generalment s'usa com adjectiu d'una terminació, comuna al fem i masc i almenys entre els valencians predomina la forma amb *-n*, més generalment amb ús proclític; Jer Pau arriba fins a condemnar que es digui «cosa *ruina* per dir *ruin cosa*» (Bna, c 1500, *BABL* 1950, 148): «En lo consell / o foll ajust, / malvat, injust, / d'impiedades, / maliciosos / dones, *roýns*, / en los camins / ---», «Una vil hosta, / *roýn*, disposta / a puteria, / lavós tenia / en sa posada / una bergada / de pelegrins / ---»; «lo mal crial / dels fills fadrins / que ls fan *robins*, / ben empastats / e viciats, / cobrint, scusant, / desculpant / ses oradures», JRoig (*Spill*, 12582, 3284, 9512);² «qui en totes les coses del món vol molt subtilment mirar, moltes voltes li esdevé que elegeix la més *robin*, e en especial en les amors honestes», JnMartorell (pri, cap. 100, *Ri*, p 235); «foren batejats, per la mà de Tirant, passats 6000 moros; e pocs foren los qui se n'anaren, e dels més *roýns* los qui no's volgueren batejar» Galba (*Tirant*, pri, cap 328, *Riq*, 917), «Ayntan con est viatge / dura, o cel passatge, / alegres no n'estan / aquells qui perdut han: / ans estan mal fadats / e *roýs* e entristats», *Libre dels Mariners* (lleg *roýns*?)

Més tard, el trobem en els capítols interpolats de l'ed. val. del *Blanquerna* (per Bonllabi, 1524), on podem estar segurs que tenim llenguatge val del S. XVI i no pas res de Lluïll: «quant vós, Blanquerna, sereu en lo desert, y sentireu la aspra vida, y veureu les stranyes y *romes* viandes ---» (cap 6, 1, 72 6). «Adobar la casa *ruhín* del lloguer: disturbatam et *ruinosam* domum ex fructu locationis reficere», «CUCS de SEDA --- los cucs *rubins*. bombyces inútiles», OPou (*TbPu*, 129, 323) També aquí tenim proclisi preferent i forma en *in* per al femení i masculí: «DE LA RUSCADA O BUGADA: lexiu flac --- *ruhín* bugada se ha fet vitium fuit in percolationes lixivii, quod linteolorum sordes